

ניהול צי הרכב העירוני

מחלקת המשק

ביקורת מעקב

1. בשנת 2018 נערכה ביקורת מקיפה במחלקת המשק בנושא ניהול צי הרכב העירוני.
2. העירייה מנהלת צי רכב בהיקף גדול באופן יחסי, וזאת על מנת לבצע חלק מפעולותיה המחייבות שימוש בכלי רכב אלו. מרבית כלי הרכב הינם בבעלות העירייה ומיעוטם מושכרים/מוחכרים.
3. באופן כללי, ממצאי הדוח העלו, כי ניהול צי הרכב מבוצע באופן שיטתי ומפוקח, ובהתאם להוראת העבודה, אולם התמיכה לניהול צי הרכב בתוכנות המחשב הינה חלקית בלבד.
4. בנוסף, הומלצו המלצות רבות בתחומים שונים הנוגעים לניהול הרכב, כגון: הכנת תבחינים, בדיקות כלכליות, תיעוד מסמכים, הדרכות לנהגים, ועוד.
5. בביקורת המעקב התרשמה הביקורת, כי מנהל האגף פעל באופן מידי ויסודי לתיקון הליקויים וליישום מרבית מהמלצות הביקורת. עדיין נותרו משימות לביצוע שלחלקן נדרשים משאבים נוספים.
6. יש לציין, כי אחת מהמלצות הביקורת הייתה הפיכתה של מחלקת המשק לאגף וההמלצה אף נשקלה על ידי הנהלת העיר. מחלקת המשק מרכזת תחתיה היקפי פעילות רחבים ואינטנסיביים מאוד. המחלקה עוסקת במגוון רחב של תחומי פעילות ונותנת שירות לכלל יחידות העירייה מקצה לקצה כולל מוסדות חינוך, מועדוניות, יחידות, מחלקות ואגפים בעירייה. בנוסף, הפיכתה של המחלקה לאגף, תיצר אופק קידומי עבור עובדים הראויים לקידום, וכאלו לדברי מנהל המשק, ישנם בקרב העובדים. אי לכך, ראוי כי הנהלת העיר תשקול בחיוב ליישם המלצה זו.
7. מנכ"לית העירייה מדגישה, כי העירייה נמצאת בתכנית הבראה ונכון לעת הזו, אין באפשרותה ליישם המלצה זו בשל המשאבים הכלכליים המשמעותיים הכרוכים ביישומה. בשלב זה, ניתן יהיה לבחון אפשרות של קליטת עובד נוסף (שאינו בתפקיד בכיר) על מנת לסייע למחלקת המשק במשימותיה.
8. להלן הממצאים:

המלצה מדוח הביקורת בשנת 2018	עדכון המצב
1. להיערך לתוכנית <u>רב שנתית</u> בנוגע לחידושם של כלי הרכב הישנים ולתכנן זאת בהתאם לצרכים ולתקציב העומד לרשותה של העירייה. התוכנית מיועדת לקביעת סדרי	בוצע. הוכנה תוכנית תלת-שנתית לשדרוג צי הרכב. לשנת 2021 קיימת תוכנית לשדרוג צי הרכב בסכום של כ-3 מליון

עדכון המצב	המלצה מדוח הביקורת בשנת 2018	
<p>ש. התוכנית אושרה על ידי המנכ"לית.</p>	<p>עדיפויות המבוססים על שיקולים מקצועיים וכלכליים, הלוקחים בחשבון את גיל הרכב, עלות אחזקתו, מצבו המכני וכו'. כמו כן, תכנון לטווח ארוך (של מספר שנים) על מנת להתחשב בצורכי האגפים השונים בעירייה, תוך הסתכלות רחבת היקף ולאורך זמן.</p>	
<p>בוצע.</p> <p>הדרישות לרכישת רכבים חדשים מגיעות למנהל המשק ממנהלי המחלקות. מנהל המשק מרכז את הדרישות בין אם מדובר במשימות חדשות, ובין אם הצורך נובע מכך שהרכבים התיישנו ורמת הבלאי מחייב את החלפתם.</p>	<p>2. להקפיד על הכנתן של תוכניות עבודה שנתיות המגדירות את כלל פעילות מחלקת הרכב בהתאם ליעדים והמטרות העומדים לפניה. תוכניות אלו מסייעות להתמקד בפעילויות העיקריות על פי סדרי העדיפות שנקבעו. כמו כן, מעקב אחר כלי רכב ישנים והנחיצות להחליפם. הביקורת סבורה כי מנהל המשק אמור לרכז את המידע אודות תוכניות העבודה השנתיות הנוגעות לניהול צי הרכב מהמחלקות הרלוונטיות ולערוך אותן לתוכנית עבודה שנתית מקיפה בתחום זה.</p>	
<p>לא ניתן לבצע בשלב זה, בשל הימצאותה של העירייה בתכנית הבראה.</p> <p>מנהל האגף הכין בסיוע יועץ ארגוני תוכנית להפיכתה של המחלקה לאגף.</p>	<p>3. לשקול בחיוב הפיכתה של מחלקת המשק לאגף לאור ריבוי משימותיה ולאייש בו היקף משרות מותאם. מנהל המשק מתבקש להכין מסמך של המבנה הארגוני של מחלקת המשק, אשר ישולב במבנה הארגוני החדש הנערך לכלל מחלקות העירייה.</p>	
<p>בוצע.</p> <p>המועמד שנבחר במכרז לא אושר בחוזה העסקה על ידי משרד הפנים בשל העדר מסמכים המעידים על ניסיון. לאחרונה, לאחר שהציג מסמכים אלו, התקבל אישור משרד הפנים להעסקתו. ככל שהעירייה תאשר סופית את העסקתו, ניתן יהיה לוותר על פרסום מכרז לשכירת שירותי מיקור חוץ.</p>	<p>4. להיערך מבעוד מועד לקליטתו של קצין בטיחות בתעבורה במקומו של קצין הבטיחות המועסק כיום הצפוי לפרוש לגימלאות בקרוב. בתום הביקורת פורסם מכרז לגיוסו של קצין בטיחות.</p>	
<p>בוצע.</p> <p>הוראת העבודה עודכנה בחודש מאי</p>	<p>5. לעדכן את הוראת העבודה: "הזמנה ושימוש בכלי רכב עירוניים למשימות קבועות</p>	

עדכון המצב	המלצה מדוח הביקורת בשנת 2018
2019.	ומזדמנות" (מספר 5.5.4.01), בהתאם לשינויים שחלו מאז נכתבה לפני למעלה מעשור ועד היום.
<p>בוצע.</p> <p>נכתבה הוראת עבודה חדשה בתחום תאונות הדרכים.</p> <p>ניהול רכבי הליסינג התווסף לנוהל הקיים (סעיף 5).</p> <p>התקיים יום הדרכה בנושא רענון הנהלים והטמעתם.</p>	<p>6.</p> <p>לכתוב הוראות עבודה נוספות משלימות הנוגעות לניהול צי הרכב בנושאים, כגון: הנחיות לנהגים ולעובדי עירייה תוך התייחסות ספציפית לנהגים של משאיות האשפה, ניהול רכבי הליסינג, הטיפול בעבירות תנועה של נהגים וכו'. יש להכין הוראות עבודה המבוססות על התקנונים הקיימים כיום במחלקת המשק לנהגי משאיות האשפה ולנהגים האחרים הנוהגים ברכבי העירייה, בהתאם למקובל בעירייה, ולהכלילם בפורטל העירוני.</p>
<p>בוצע.</p> <p>הוקצה תקציב להשתלמויות ובוצעו מספר הדרכות לנהגים: נהגי מלגוזות, נהגי משאיות ונהגי קטנועים.</p>	<p>7.</p> <p>לתקצב את נושא ההדרכות הכלליות לנהגים, וכן ההדרכות הספציפיות לפי סוג הרכב עליו הם נוהגים במטרה לשמור על כללי הנהיגה והבטיחות.</p>
<p>בוצע.</p> <p>קיימת הקפדה על ציון תנאי זה בהתאם לצרכים במכרזי כוח אדם.</p>	<p>8.</p> <p>לציין במכרזי כוח האדם באותם מקרים בהם עובדים אמורים לשמש גם כנהגים כי העבודה כוללת גם נהיגה. זאת, על מנת למנוע בעתיד סירוב של עובדים אלו לנהוג על רכב השייך לצי הרכב העירוני.</p>
<p>בוצע.</p> <p>ליסינג מימוני – מותנה באישור הלוואה. ליסינג תפעולי נבדק מול עלות הרכישה. למשל ברכישת 2 משאיות דחס נמצא, כי אין כדאיות כלכלית לליסינג תפעולי.</p> <p>קיים מכרז מסגרת לרכבי ליסינג המשותף למספר רשויות.</p> <p>יש לציין, כי עלות הליסינג מתוקצבת מתקציב רגיל (ולא מתב"ר).</p>	<p>9.</p> <p>להכין תבחינים על פיהם תיבחן האפשרות של ליסינג תפעולי בהשוואה לאפשרויות קיימות אחרות, כגון: ליסינג מימוני או רכישה עצמאית, בטרם תתקבל ההחלטה על ליסינג תפעולי, כל זאת בהתאמה לתקציב העומד לרשות העירייה ובהתאם למשימות של המחלקה. הבחינה תתבסס על עלויות המימון, עלויות אחזקת כלי הרכב באופן שוטף, ירידת ערך ואחזקת המערך הלוגיסטי במחלקת המשק לטיפול ברכבים.</p>

עדכון המצב	המלצה מדוח הביקורת בשנת 2018	
<p>בוצע.</p> <p>קיים מעקב אחר השימוש ברכבי הליסינג בהתאם למכסה שעליה חתם העובד. במקרה של חריגה מהמכסה, מעירים לעובד ואם הדבר מתמשך, מדווחים למנהלים הממונים.</p>	<p>10.</p> <p>לפקח על עלויות הליסינג התפעולי באופן שוטף, ולוודא כי המנהלים לא עוברים את המכסה המאושרת. במקרה של חריגה מהמכסה המאושרת, יש לחייב את הנוהג ברכב בתשלום עלויות החריגה. על מנת שלא ייווצרו מקרים בהם עובד מסיים את עבודתו בעירייה בטרם נערכה עימו התחשבנות בנוגע לעלויות החריגה במכסת הקילומטרים המאושרת לשנה, הביקורת מציעה שמנהל המשק יעביר מסמך בכתב לתיקו האישי של המנהל / העובד.</p>	
<p>לא בוצע.</p> <p>ניתן לעקוב אחר השימוש ברכבי ליסינג שנועדו לשימוש מחלקתי באמצעות האיתוראן, אולם הדבר נעשה רק במקרה שרוצים לברר פרטים במקרה ספציפי, ולא מבוצעות בדיקות יזומות. מנהל המחלקה שלרשותה הועמד רכב הליסינג אחראי על כך.</p> <p>מנהל מחלקת המשק ישלים הכנת נוהל זה, או לחילופין ישלים נושא זה בסעיפים נוספים בנוהל הקיים.</p>	<p>11.</p> <p>להכין נוהל המגדיר את הכללים החלים על העובדים שהעירייה שוכרת עבורם כלי רכב בליסינג תפעולי, וכן את הכללים בעת שכירת רכב בליסינג תפעולי לשימוש מחלקתי, כלומר של מספר עובדים במחלקה גם יחד.</p>	
<p>בוצע.</p> <p>מסמכי העבודה נסרקים לתוכנת המחשב.</p>	<p>12.</p> <p>לתעד את מסמכי העבודה כך שיסרקו באופן מיידי לתוכנת המחשב ולשומרם במאגר מידע מוגן, אמין ונגיש באמצעות מערכת המחשוב של העירייה. מצב זה, יאפשר לתעד בקלות את הפרטים החשובים לגבי השימוש בכלי הרכב, הבדיקות שבוצעו בכלי הרכב, תקינות כלי הרכב, תקלות חוזרות בכלי הרכב, ועוד.</p>	
<p>לא בוצע.</p> <p>הנושא יבחן באמצעות יועץ ארגוני שהעירייה תשכור.</p>	<p>13.</p> <p>להסתייע בתוכנת המחשב על מנת להכין את תוכנית העבודה היומית לשימוש בכלי הרכב, וזאת על מנת שיתאפשר למנהלים הממונים לצפות בה ולעקוב אחר השימושים בכלי הרכב, וכן על מנת שניתן יהיה לעדכנה באופן</p>	

עדכון המצב	המלצה מדוח הביקורת בשנת 2018	
	יעיל ומסודר.	
<p>בוצע. קצין הבטיחות משתמש בתוכנת המחשב על מנת לנהל את עבודתו.</p>	<p>14. להעדיף את השימוש בתוכנת המחשב על פני העבודה הידנית על מנת לייעל את העבודה ואת איכותה. לצורך כך יש להטמיע בקרב העובדים את השימוש בתוכנות המחשב בכלל ובתוכנת "נצר" בפרט, על מנת לנצל את האפשרויות הגלומות בהן להתייעלות ושיפור התפקודים של המחלקה לניהול צי הרכב.</p>	
<p>לא בוצע. לשם כך, יש לרכוש מסופונים לשימוש הנהגים ודרוש משאב כספי. הנושא יבחן בתקציב 2022.</p>	<p>15. לשקול שימוש בטפסים ממוחשבים, כך שהנהגים והמנהלים הבודקים את כלי הרכב יוכלו למלא את הטפסים בזמן אמת, ולאפשר לאחרים לצפות בהם ולפעול בהתאם. בנוסף, ינוהל תיעוד הבדיקות והפעולות. לשם כך, רצוי להשתמש במסופונים. מנהל המשק עדכן בתום הביקורת כי הדבר נבחן על ידי מנהל מחלקת מחשוב ומערכות המידע בעירייה.</p>	
<p>לא ניתן לביצוע בתוכנת מטרופולינט. העירייה בחנה יישומה של המלצה זו באמצעות תוכנת המטרופולינט שנרכשה לאחרונה בעירייה, אולם התוכנה אינה ערוכה לכך.</p>	<p>16. ליצור ממשקים בין כלל התוכנות המשמשות את המחלקה לניהול צי הרכב במטרה לשפר ולייעל את עבודת המחלקה. הדבר יתאפשר בעת שתחל לפעול בעירייה תוכנת המחשב המשודרגת (צפי 1.1.2019).</p>	
<p>בוצע. קצין הבטיחות בתעבורה אחראי על כך.</p>	<p>17. לבצע פעולות של פיקוח ואכיפה בתחומי ניהול צי הרכב בהסתמך על תוכנת המחשב, כך שתתקבלנה התראות לביצועם.</p>	
<p>בוצע. ההליך לא צלח משום שלא היתה היענות מספקת של בעלי מוסכים. אחזקת רכבי הדחס מבוצעת על ידי ספק שזכה במכרז פומבי.</p>	<p>18. להשלים את הליך פרסום "קולות קוראים" בתחומי המקצוע הרלוונטיים בהתאם לחוזר מנכ"ל משרד הפנים 8/2016 ונוהל התקשרויות בפטור ממכרז על פי תקנה 3 (8) לתקנות העיריות (מכרזים) תשמ"ח – 1987. לאחר הקמת המאגר, יש לפעול בהתאם להוראות הנוהל באמצעות ועדת ההתקשרויות.</p>	

עדכון המצב	המלצה מדוח הביקורת בשנת 2018
<p>בוצע.</p>	<p>19. לדרוש לקבל הצעות מחיר בכתב בכל התקשרות עם מוסך חוץ <u>בזמן אמת</u> (להוציא מקרים חריגים בהם לא ניתן לדעת <u>מראש</u> מהם התיקונים הנדרשים), על מנת שתהיה בדיקה של עלויות ובקרה על ההצעה שנבחרה ומוסך החוץ שאמור לבצע את העבודה. לדברי מנהל המשק, הדבר בר ביצוע במקרים של תיקוני פחחות, רכישת חלקי חילוף וכדו'.</p>
<p>בוצע, להוציא מקרים חריגים.</p> <p>במקרים מסויימים קיים קושי לבצע זאת לאור השירות הייחודי שיש לקבל עבור תיקון הרכבים.</p> <p>ראה הערת מנהל המשק - הערה 1.</p>	<p>20. לאשר בכתב את הצעות המחיר הנבחרות על ידי הגורמים המוסמכים טרם תחילת העבודה. במידה שבמהלך ביצוע העבודה מתברר, כי יש לבצע עבודות נוספות, יתווספו אלו, בכתב יד על הצעות המחיר הראשוניות המאושרות.</p>
<p>בוצע.</p> <p>ההליך מתועד.</p>	<p>21. לבחון את האפשרות לתעד את תהליך הבחירה במוסך החוץ בהתאם להצעות המחיר באופן ממוחשב.</p>
<p>בוצע, להוציא מקרים חריגים.</p> <p>במקרים מסויימים קיים קושי לבצע זאת לאור השירות הייחודי שיש לקבל עבור תיקון הרכבים.</p> <p>ראה הערת מנהל המשק - הערה 2.</p>	<p>22. לבקש הצעות מחיר מספקים נוספים במידה שקיים צורך בחלקי חילוף <u>טרם</u> תחילת העבודה, ולבחון את העלויות גם באמצעות מחירוני או/ו נתוני עבר.</p>
<p>מבוצע.</p> <p>מנהל מחלקת הרכב בתהליך להשלמתם של כלל הרשיונות.</p>	<p>23. לתעד עותקים של רישיונותיהם של מוסכי החוץ איתם מחלקת הרכב מתקשרת ולדורש מדי שנה.</p>
<p>בוצע באופן חלקי.</p> <p>קיימים שני חניונים נוספים לחניון המשק: תחנת המעבר ומתחם חשמונאים. קיים איתוראן, אולם לא נעשות בדיקות יזומות.</p> <p>מנכ"לית העירייה הורתה למנהל מחלקת המשק לבצע בדיקות מדגמיות יזומות בחניונים אלו. לשם כך, תשקול מנכ"לית העירייה בחיוב הוספת תקן של</p>	<p>24. להקפיד על חנייתם של כלי הרכב העירוניים שאינם צמודים לעובד/מנהל כלשהו בחניונים השונים, מלבד חניון מחלקת המשק. מנהל המשק התקין את תוכנת האיתוראן בכלי רכב נוספים.</p>

עדכון המצב	המלצה מדוח הביקורת בשנת 2018	
עובד/ת זוטר למשימות אלה ואחרות.		
בוצע.	<p>25. להתקין מערכת איתוראן גם בכלי הרכב שלא קיימת בהם מערכת זו על מנת שניתן יהיה לעקוב אחר השימוש בכלי רכב אלו ולמנוע את גניבתם. מנהל המשק דיווח כי בכל כלי הרכב (להוציא רכבי הליסינג) מותקנת מערכת זו להוציא רכב אחד שנמצא בתהליך התקנה.</p>	
בוצע.	<p>26. לוודא כי בכל כלי הרכב של העירייה קיים שילוט ברור לפיו ניתן לדווח על עבירות תנועה של הנהגים הנוהגים בכלי רכב אלו. הדבר ירתיע את הנהגים מלבצע עבירות תנועה. במקרה של דיווח כגון זה יש לנקוט בפעולות הנדרשות למניעתן של עבירות התנועה בעתיד, תוך כדי תיעוד הפעולות שנעשו.</p>	
התקנת דיבוריות אינה רלוונטית.	<p>27. להשלים את התקנתן של דיבוריות בכלי הרכב העירוניים שבהם לא קיימת דיבורית, או, לחילופין, למצוא פתרון מכל סוג אחר, על מנת למנוע סיכונים מיותרים בנהיגה. יש לציין כי הנהגים מונחים שלא לשוחח בטלפון גם כאשר קיימת דיבורית במהלך הנהיגה. לדברי מנהל המשק, מרבית הנהגים נוסעים ברחבי העיר בלבד ולא מחוצה לה, כך שמדובר בנסיעות קצרות יחסית.</p>	
בוצע.	<p>28. לשנות את הטופס של דיווח הנהגים על תקלה ברכב (נספח ג') המופיע בהוראת העבודה לטופס בו משתמשים הנהגים וצוות מחלקת הרכב, <u>בפועל</u>.</p>	
לא בוצע.	<p>29. להקפיד כי הנהגים ימלאו את טופס בדיקת תקינות הרכב (נספח ב' בהוראת העבודה) <u>במלואו</u>, כך שניתן יהיה לדעת כי אכן נערכה בדיקה מקיפה.</p>	

עדכון המצב	המלצה מדוח הביקורת בשנת 2018	
סוכס, כי הנחייה זו תעודכן בהוראת העבודה, כך שטופס זה יבוטל ותהיה הקפדה על הגעתם של הנהגים אחת לשבוע לבדיקה.		
<p>לא בוצע.</p> <p>מנכ"לית העירייה הבהירה, כי יש לפעול לפי הכללים החלים על הרשויות המקומיות. סמנכ"ל פיתוח הון אנושי ינחה בהתאם.</p>	<p>30. להמציא תבחינים על פיהם ייקבע מי הם העובדים הזכאים לתשלומי האגרה בכבישי האגרה. בנוסף, יש לקבוע סכומים מקסימליים לתשלום שמעבר להם יישא העובד בהוצאות.</p>	
<p>בוצע.</p>	<p>31. לקבל החלטה לגבי המשך החזקתם של כלי רכב שאינם בשימוש כלל. מנהל המשק מתכנן לפרסם מכרז למכירתם.</p>	
<p>בוצע.</p> <p>הקבלן מחוייב במקרים כגון אלו.</p>	<p>32. לוודא כי במקרים בהם נהגי קבלן הטיאוט גורמים נזקים לרכבי הטיאוט, יחוייב הקבלן בעלויות התיקונים תוך כדי קיזוזים בתהליך ההתחשבות עימו. מידע זה יש להעביר לחשב החטיבה ולגזבר העירייה באופן מיידי. לשם כך, על מנהל מחלקת הטיאוט להקפיד על מעקב ובקרה בשימוש הנעשה בכלי רכב אלו הכולל את תיעוד הנהגים בכל משמרת, בדיקת מנהל המשמרת את הרכבים בעת חילופי המשמרות וכו'.</p>	

הערות :

1. יש לערוך הבחנה בין טיפולים ותיקונים שוטפים שהמחירים לגביהם ידועים, לבין אלו שלא. במקרים בהם בעת הטיפול השוטף כשהמחיר ידוע עפ"י שעתון עבודה ועלויות חלקי חילוף לביצוע העבודה, כאשר מוצאים תקלה נוספת שלא הייתה ידועה, המוסך מודיע על כך למנהל הרכב, ומקבל את אישורו לתיקון התקלה. האישור הניתן מתייחס בין השאר לעלות של התיקון. במקרים בהם יש תקלות ברכב, שלא במסגרת טיפולים שוטפים, המוסך טרום ביצוע התיקון מעביר הצעת מחיר לביצוע התיקון, ומקבל את אישורו של מנהל הרכב לביצוע התיקון. האישור להצעת המחיר ע"י מנהל הרכב ניתן לאחר בדיקת ההצעה מבחינה טכנית ומההיבט של המחיר. ההליך הזה מתקיים באופן שוטף.

ניהול צי הרכב העירוני

2. כאשר רכב מגיע למוסד, בכדי לקבוע את עלות התיקון, המוסד נדרש ברוב המקרים לפרק את מרכיבי הרכב הנדרשים לתיקון, בכדי לאתר את התקלה וחלקי החילוף הנדרשים להחלפה. לאחר מכן, המוסד מעביר למנהל הרכב את עלויות. מתנהל מו"מ עם מנהל הרכב באשר לעלויות התיקון ועלויות חלקי החילוף. לא פעם נשקלת אפשרות להשתמש בחלקי חילוף לא מקוריים או משומשים בכדי להוזיל את העלויות. הכל בהתאם לנסיבות ועפ"י שיקולים מקצועיים של מנהל הרכב וקצין הבטיחות בתעבורה. על בסיס זה ניתן האישור לביצוע התיקון. כמובן שבתהליך זה מתקיים בד"כ מו"מ עם המוסד בכדי להוזיל עלויות במידה וניתן. אין שום היתכנות להעביר את הרכב למוסד אחר כאשר הוא מפורק לקבל הצעת מחיר. זה לא ריאלי.

בתום התיקון, הרכב נבדק על ידי מנהל הרכב וקצין הבטיחות בתעבורה המאשרים את התיקון. במקרים של תיקוני פחחות רכב כאשר ניתן לנסוע עם הרכב למוסכים שונים, מתקיים הליך של קבלת הצעות מחיר כאשר הרכב מופנה ל-3 מוסכים לקבל הצעת מחיר באשר לתיקון הנדרש.